MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

O R D I N

mun. Chișinău

„23" februarie **2023** **nr.** 49

Cu privire la aprobarea Conceptului privind evaluarea extraordinară a integrității judecătorilor și procurorilor

În conformitate cu art. 21 alin. (1) lit. b) și art. 28 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, pct. 9 subpct. 11) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 698/2017,

ORDON:

1. Se aprobă Conceptul privind evaluarea extraordinară a integrității judecătorilor și procurorilor, conform anexei.

2. Prezentul Ordin se publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției.

Ministru **Veronica MIHAILOV-MORARU**

Anexă
La Ordinul ministrului justiției
Nr 49 *din* 23.02.2023

CONCEPT
PRIVIND EVALUAREA EXTRAORDINARĂ A INTEGRITĂȚII JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR

I. Aspecte introductive privind reforma de evaluare extraordinară (vetting) a judecătorilor și procurorilor

Reforma justiției inițiată în 2021 a pornit cu o viziune de evaluare extraordinară a integrității etice și financiare a judecătorilor și a procurorilor, așa numitul proces de vetting.

Reieșind din rigorile Constituției și a standardelor internaționale în domeniu, precum și pentru a permite desfășurarea acestei reforme într-un mod cât mai organizat și focusat, s-a decis ca procesul de evaluare extraordinară să fie constituit din 3 etape care să vizeze în mod consecutiv:

1. Procesul de evaluare (filtrare) a candidaților la funcția de membri ai Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), a Consiliului Superior al Procurorilor (CSP) și a colegiilor din cadrul organelor de auto-administrare (colegiile disciplinare, colegiile de selecție și carieră, și colegiile de evaluare a performanțelor, atât din cadrul sistemului judecătoresc, cât și din cadrul procuraturii) – așa numitul proces de "pre-vetting".
2. Procesul de reformare a Curții Supreme de Justiție (CSJ) și de evaluare (verificare judiciară) a judecătorilor și candidaților pentru funcția de judecător al CSJ.
3. Procesul de evaluare extins al judecătorilor și procurorilor (divizat în 2 sub- faze: a) evaluarea judecătorilor și procurorilor din funcțiile și instituțiile cheie; b) evaluarea celorlalți judecători și procurori din instituțiile de drept de către colegiile noi formate ale CSM/CSP.

În continuare, vom descrie succint esența fiecărei etape a procesului de vetting, aspectele de reglementare legală, mecanismul și calendarul propus.

A) Evaluarea integrității etice și financiare a candidaților la funcțiile vacante din Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) și colegiile acestora (în continuare - „pre-vetting")

Această primă etapă a evaluării a fost reglementată de *Legea nr. 26/2022 (adoptată la 10.03.2022) privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (Legea nr. 26/2022)*. Rezultatul negativ al evaluării respective are drept consecință excluderea candidaților din

alegerile/concursul pentru funcția vacantă din cadrul organului de autoadministrare la care candidează, fără careva efecte asupra carierei de judecător sau procuror.

Deși conform legii până la finalul anului 2022 (31 decembrie 2022) trebuia să fie finalizată evaluarea tuturor candidaților la CSM, CSP și colegiile acestora, acest obiectiv nu a fost atins. Drept urmare, termenul de acțiune a Legii nr.26/2022 a fost extins până în iunie 2023. În luna februarie 2023, **Comisia de pre-vetting,** constituită pentru realizarea acestei etape de evaluare, se află la o etapă avansată de evaluare a candidaților pentru funcția de membri ai CSM. Evaluarea candidaților la funcția de membru CSP este planificată de a fi realizată între lunile martie și mai 2023.

Următorul pas în procesul de pre-vetting va fi evaluarea candidaților pentru funcțiile de membri în colegiile CSM și CSP. Totodată, conform angajamentelor asumate în contextul statutului de țară candidat pentru aderarea la UE, Republica Moldova trebuie să reformeze și să fortifice esențial capacitățile structurilor de selecție și evaluare a performanțelor judecătorilor și a procurorilor, *fiind necesară inclusiv* ***comasarea colegiilor de selecție și carieră cu cele de evaluare a performanțelor****, atât din cadrul CSM, cât și CSP*. Astfel, la moment sunt în fază de elaborare avansată legile ce vizează fortificarea acestor colegii profesionale. Se preconizează că actuala Comisie de pre-vetting va demara evaluarea candidaților la funcțiile de membri ai colegiilor disciplinare și cele unificate de selecție, carieră și evaluare a performanțelor pentru judecători și procurori, după finalizarea procesului de evaluare a candidaților la funcțiile de membri pentru CSM și CSP.

Astfel, **evaluarea candidaților la funcțiile de membru în colegiile din cadrul CSM și CSP va avea loc în mod prioritar** față de evaluarea judecătorilor și a procurorilor din instituțiile superioare și funcțiile de conducere.

Comasarea colegiilor judiciare (cel pentru selecție și carieră cu cel pentru evaluarea performanțelor) într-un colegiu unic, va simplifica procedura de evaluare care se va desfășura într-un proces unic, dar și va asigura funcționalitatea colegiului creat. Abordarea similară va fi urmată și în cazul colegiilor din cadrul CSP. Astfel, toți candidații care deja au aplicat, fie pentru colegiul de selecție și carieră, fie pentru colegiul de evaluare a performanțelor vor fi evaluați într-un proces unic. Drept consecință, precum și având în vedere numărul redus al candidaților pentru colegii, dar și timpul îndelungat care s-a scurs de la expirarea termenului pentru înscrierea în concursul precedent, **va fi anunțat suplimentar un nou termen pentru depunerea dosarelor la funcțiile în colegiile din cadrul CSM și CSP**.

Proiectele de legi ce vizează comasarea colegiilor menționate mai sus au ca scop și revizuirea criteriilor și a mecanismelor de evaluare de către colegii, precum și capacitarea colegiilor cu pârghii și instrumente de lucru suplimentare, pentru ca aceste organe interne din organele de auto-administrare să devină cu adevărat eficiente în procesul de selectare și evaluare a subiecților.

B) Evaluarea integrității etice și financiare a judecătorilor Curții Supreme de Justiție (CSJ) și a candidaților la funcțiile vacante de judecător CSJ

Evaluarea judecătorilor Curții Supreme de Justiție (CSJ) se va efectua în contextul **reformei comprehensive a Curții Supreme de Justiție**, care presupune și modificarea componentei CSJ, curtea urmând a fi compusă din judecători de carieră și judecători cu experiență din alte domenii (non-judecători). Astfel, inițial pentru reglementarea etapei de evaluare a judecătorilor CSJ, pe parcursul anului 2022 Ministerul Justiției a elaborat *proiectul de Lege cu privire la reformarea Curții Supreme de Justiție*, dar și *Proiectul de lege pentru completarea Legii nr. 26/2022,* cu un capitol separat ce viza evaluarea CSJ de către actuala comisie de pre-vetting. Ambele aceste proiecte au fost supuse procesului de avizare și consultare publică, expertizei anticorupție, dar și expertizei Comisiei de la Veneția.

Totuși, împreună cu partenerii de dezvoltare a fost convenit un mecanism reconfigurat și s-a propus ca reglementările ce țin de modul de evaluare al CSJ (al judecătorilor actuali, care vor dori să rămână în funcții, dar și a candidaților non-judecători) să fie preluate din Legea nr. 26/2022 (precum și din proiectul de modificare a Legii nr.26/2022) și reflectate într-o **Lege separată**. Această nouă lege va fi cu efect temporar și destinată doar pentru evaluarea judecătorilor CSJ și va conține aceleași condiții și reguli procedurale expertizate de către Comisia de la Veneția, cu unele ajustări pentru a oferi garanții mai mari subiecților evaluați, și pentru a exclude demiterea pe motive de diferențe financiare sau de iregularități fiscale minore, conform recomandărilor Comisiei de la Veneția, dar și a jurisprudenței recente a CtEDO în privința c. Sevdari vs Albania. Respectiva Lege distinctă privind evaluarea CSJ deja a fost elaborată, publicată pentru consultări[1], și se propune a fi adoptată concomitent cu noua Lege a CSJ, la **sfârșitul lunii martie, urmînd a fi concretizată data intrării în vigoare a exercițiului de evaluare.**

Conform Legii de evaluare a CSJ, rezultatul negativ al evaluării confirmat de CSM va avea drept consecință eliberarea din funcție a judecătorului vizat, precum și aplicarea anumitor interdicții.

Evaluarea CSJ va fi efectuată de către ***o nouă*** **comisie de evaluare** (în continuare – Comisia de evaluare Nr. 2), care își va începe activitatea după adoptarea celor 2 legi (noua Lege a CSJ și legea distinctă privind evaluarea judecătorilor și a candidaților pentru CSJ). Această nouă Comisie va fi creată conform condițiilor și mecanismului prevăzut de Legea nr. 26/2022, cu unele mici diferențe. Ea va fi asistată de un secretariat și va avea de evaluat cei *24 de judecători* actuali ai CSJ, precum și candidații din rândul profesiilor juridice (numărul de aplicanți este estimat în jur de *20-30 de persoane*).

Odată cu intrarea în vigoare a Legilor menționate, în termen de 7 zile, sau la termenul indicat în lege, CSM va anunța concursul pentru ocuparea funcțiilor vacante de judecător (din rândul profesiilor juridice), iar în termenul de 20 de zile de la notificarea privind începerea evaluării, se va acorda opțiunea ca actualii judecători ai CSJ, care nu vor dori să parcurgă procesul de vetting, să-și depună cererea de demisie. Judecătorii și candidații care vor promova procesul de vetting, vor activa într-o curte de justiție cu competențe reformate, iar salariile corpului judecătoresc vor fi majorate esențial.

[1] https://www.justice.gov.md/ro/content/consultarea-publica-proiectului-legii-cu-privire-la-modificarea-unor-acte-normative

Se planifică ca Comisia de evaluare Nr. 2 să finalizeze procesul de vetting al CSJ în termen de până la 6 luni de zile de la intrarea în vigoare a legii, astfel încât aproximativ la începutul lunii octombrie să fie constituită noua CSJ în componență deplină.

Întreaga procedura de vetting a CSJ va fi în mare parte similară cu cea descrisă în proiectul de completare a Legii nr. 26/2022, care a fost avizat și de Comisia de la Veneția prin opiniile din octombrie și decembrie 2022, dar din punct de vedere tehnic, ca conținut normativ, se va regăsi într-o Lege distinctă – cu privire la evaluarea CSJ.

C) Evaluarea integrității etice și financiare a judecătorilor și procurorilor (în continuare numit și „full vetting" sau „vetting")

În vederea reglementării etapei de evaluare extraordinară a integrității etice și financiare a judecătorilor și procurorilor, urmează a fi elaborat și adoptat ***un nou Proiect de lege***, care va cuprinde detalii despre: subiecții evaluării, instituțiile ce vor fi implicate în procesul respectiv, procedura de evaluare, efectele promovării și eșuării procesului de evaluare, procedura de contestare ș.a.

Evaluarea propusă va viza:

1) Judecătorii și procurorii din cadrul instanțelor superioare din sistemul judecătoresc și al procuraturii, și procuraturilor specializate, precum și cei din funcțiile de conducere din toate instanțele și procuraturile din țară (așa cum este detaliat dezvoltat în secțiunea despre "subiecții evaluării")[2];
2) Judecătorii și procurorii din cadrul altor instituții (Judecătoria Chișinău, Procuratura Chișinău, judecătorii și procurorii care doresc să fie promovați în funcțiile de conducere sau în instanțele superioare etc. – *se analizează oportunitatea că această categorie de subiecți să fie evaluați extraordinar, direct de către CSM/ CSP sau prin intermediul colegiilor (în componențe noi, după evaluarea lor prin vetting, și, respectiv, capacitate cu noi instrumente de verificare și acces la resursele de date necesare.) Acest lucru ar evita situațiile de blocaj a sistemului judecătoresc și al procuraturii și ar permite treptat să pună în funcție mecanismele interne de verificare ale acestor sisteme.*

Proiectul noii Legii cu privire la evaluarea extraordinară (etapa a 3-a) va fi transmisă la Comisia de la Veneția pentru avizare și va fi consultată larg și adoptată în conformitate cu recomandările Comisiei.

Prezentul concept cuprinde concomitent propunerile de bază ale viitorului **proces de evaluare a integrității judecătorilor și procurorilor**, care vor fi incluse în viitorul proiect de lege.

Vettingul judecătorilor va fi făcut de către Comisia care va evalua judecătorii CSJ (Comisia de evaluare Nr.2).

[2] Precizăm că în continuare pe text sintagma "vetting-ul [sau] evaluarea judecătorilor și procurorilor" se referă la acești subiecți.

Vettingul procurorilor va fi făcut de către o a treia comisie de evaluare, compusă din 3 experți naționali și 3 experți internaționali, care își va începe activitate în vara-toamna anului 2023 (Comisia de evaluare Nr. 3).

Vettingul judecătorilor și al procurorilor din categoria expusă mai sus la pct.1) trebuie să înceapă după formarea și funcționarea CSM și evaluarea CSJ - pentru judecători; și respectiv după formarea CSP – pentru procurori. Orientativ vettingul ar începe în septembrie 2023 pentru judecători și, respectiv, august pentru procurori.

Evaluarea subiecților din categoria expusă mai sus la pct.2) ar începe imediat după formarea și constituirea colegiilor din cadrul CSM și CSP (ceea ce orientativ ar însemna din septembrie 2023).

Vettingul va dura până la 31 decembrie 2025.

Subiecții evaluării

Suplimentar la descrierea de mai sus privind categoriile de subiecți supuși evaluării reflectăm în următorul tabel:

Subiecții evaluării

Judecători

Comisia de evaluare Nr.2

a) președinții celor 15 instanțe și vicepreședinții de instanțe, inclusiv cei interimari, care dețin aceste funcții în prezent sau le-au deținut în preioada din 1 ianuarie 2017 până în prezent *(circa 60 de persoane);*

b) judecătorii Curților de Apel: Chișinău, Bălți, Comrat, Cahul *(circa 80 de judecători);*

c) judecătorii vizați la literele a), b) care au eșuat pre-vetting-ul.

Total – aproximativ 160 de persoane.

CSM și colegiile în noua componență

d) Judecătorii Judecătoriei Chișinău *(circa 100 de facto)*; Judecătorii care în perioada vetting-ului solicită promovarea în funcțiile menționate la lit. a)-b) *(circa 80 de judecători) - se analizează oportunitatea de a fi evaluați de către colegiile CSM evaluate, noi constituite și capacitate.*

Total – aproximativ 180 de persoane.

Procurori

Comisia de evaluare Nr. 3

a) din cadrul PG - Procurorul general (1) interimar, adjuncții PG *(2)*, procurorii pentru misiuni speciale (4) și șefii/adjuncții de secții/direcți (15), *(circa 22 persoane);*

b) procurorii anticorupție (49 p) si procurorii PCCOCS (53 p), (*circa 102 persoane*);

c) procurorii șefi si adjuncții acestora în prezent și care au deținut aceste funcții din 2017 pînă în prezent, inclusiv interimarii, *(circa 100 de procurori).*

d) procurorii (vizați la literele a) – c) care au eșuat pre-vetting-ul.

Total- aproximativ – 230 persoane

CSP și colegiile în noua componență

e) Procurorii Procuraturii Chișinău, procurorii care în perioada vetting-ului solicită promovarea în funcțiile menționate la lit. a)-c) *(circa 160 de procurori)* - se analizează oportunitatea *de a fi evaluați de către colegiile CSP evaluate, noi constituite și capacitate.*

Total – aproximativ 160 de persoane.

Conform estimărilor, în total vor fi evaluați de către comisia pentru evaluarea judecătorilor (Comisia de evaluare Nr.2) - *circa 160 de persoane*, iar de către comisia pentru evaluarea procurorilor (Comisia de evaluare Nr.3) – *circa 230 de persoane*. Cifrele menționate de mai sus includ toate persoanele, inclusiv cele care pot demisiona. Se estimează că 30-40% din judecătorii și procurorii, subiecți ai evaluării, vor demisiona.

Cu privire la categoriile de subiecți din sub-faza a 2-a a celei de-a 3 etapă (Judecătoria Chișinău, judecătorii care solicită promovarea în funcții de conducere sau instanțele superioare, Procuratura Chișinău, procurorii care doresc promovarea în funcțiile de conducere sau în procuraturile superioare) - se analizează oportunitatea ca aceștia să fie evaluați extraordinar prin mecanismele interne, fortificate și capacitate cu instrumentele corespunzătoare, de către colegiile CSM/ CSP, deja evaluate.

Având în vedere că unii judecători și procurori sunt evaluați actualmente în cadrul „pre-vetting-ului", în cazul promovării evaluării integrității ei nu vor fi supuși evaluării din cadrul „vetting-ului". Dacă nu vor promova evaluarea integrității în cadrul pre-vettingului, aceștia vor fi evaluați în procesul de „vetting".

Obiectul evaluării

Obiectul vetting-lui sau a evaluării extraordinare îl constituie **integritatea etică și financiară** a subiectului evaluării. Criteriile de evaluare vor fi aceleași ca și pentru CSJ.

În timpul evaluării integrității, persoanei îi sunt verificate activele și cheltuielile sale raportate la veniturile legale disponibile și declarate. În cazul constatării unor neconcordanțe care depășește vădit o marjă admisibilă stabilită prin lege între activele disponibile și cheltuielile suportate și veniturile legal disponibile, se consideră că subiectul nu a promovat evaluarea integrității.

Verificarea bunurilor și cheltuielilor nu se limitează doar la subiectul evaluării, dar implică și membrii familiei acestuia. Astfel, în cazul imposibilității membrilor familiei de a-și justifica bunurile și cheltuielile, precum și sursa donațiilor lor către persoana evaluată, dacă este cazul, aceasta nu va promova evaluarea integrității.

De asemenea, aspectul de integritate presupune și verificarea cazurilor când judecătorii și procurorii nu au rezolvat starea de conflict de interese în activitatea lor.

Nepromovarea evaluării va avea drept consecință eliberarea din funcție a judecătorului/procurorului vizat. Legea va prevede o marjă admisibilă de diferență între veniturile declarate și cele constatate/ stilul de viață, astfel încât și diferențele sau chestiunile minore ce nu pot fi justificate, nu vor atrage după sine eliminarea din sistem.

Excepția va fi stabilită în cazul candidaților la funcțiile de membri ai colegiilor din cadrul CSM și CSP, în privința cărora vor fi aplicabile regulile de procedură și consecințele stabilite în Legea nr. 26/2022 - lege ce deja a fost expertizată de către Comisia de la Veneția prin Opinia sa din 2021. Adică, consecințele pentru candidații la funcțiile de membri ai

colegiile se vor limita la faptul că ei vor fi excluși din concurs/alegeri și nu vor putea fi selectați.

II. Cadrul instituțional

În procesul de evaluare a integrității judecătorilor și procurorilor vor fi implicate următoarele structuri:

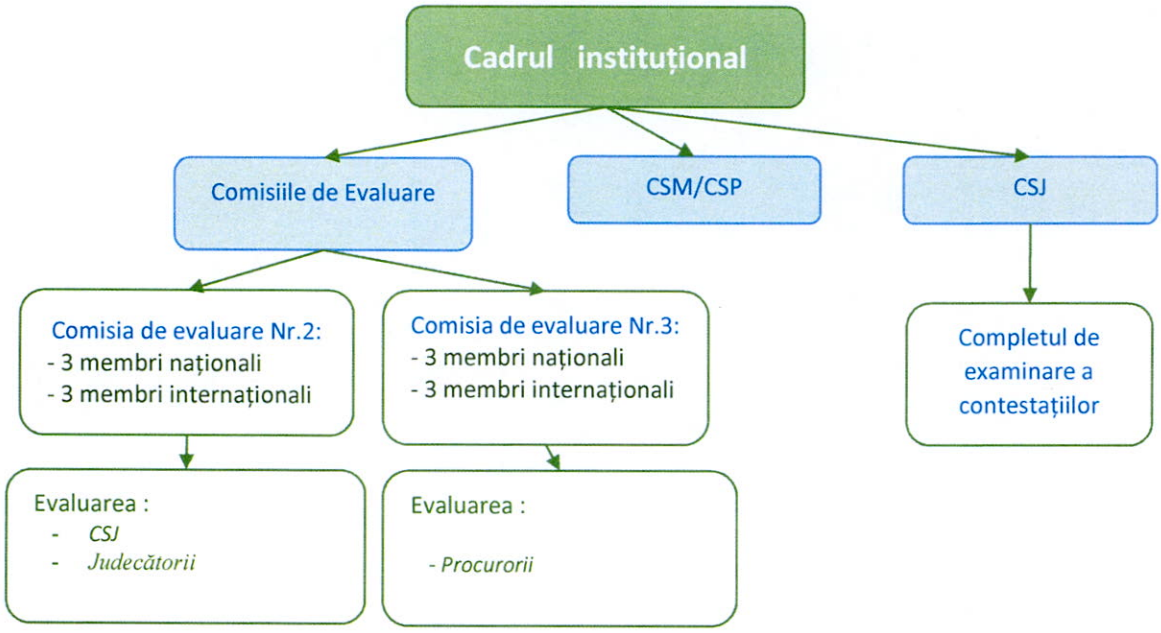

1. Comisia de evaluare Nr. 2

Evaluarea judecătorilor din instanțele și din funcțiile de conducere, precum și a colegiilor din cadrul CSM va fi efectuată de o Comisie de evaluare, formată din 6 membri. Din cei 6 membri: 3 membri vor fi naționali, iar 3 vor fi internaționali, la propunerea partenerilor de dezvoltare, iar condițiile pe care trebuie să le întrunească membrii, precum și modul de selectare vor fi similare celor prevăzute în Legea nr. 26/2022. În același mod se propune selectarea și a membrilor supleanți (1 național și 1 internațional).

Activitatea Comisiei poate să se divizeze în 2 complete de evaluare (a câte 3 membri fiecare), sau alternativ, procesul de lucru să fie împărțit în interior în mici complete, dar la adoptarea deciziei finale urmează să participe toți membrii.

Avantajele acestui model de constituire și funcționare a completelor de evaluare sunt:

- examinarea rapidă a dosarelor de evaluare;
- accelerarea procesului de evaluare;
- constituirea completelor mixte în caz de recuzări/abțineri a membrilor completelor de evaluare.

Membrii Comisiei de evaluare Nr. 2 trebuie să fie experți cu o vastă experiență, integritate și profesionalism demonstrat. Pentru identificarea și selectarea membrilor naționali și a celor internaționali, se va folosi modelul aplicat pentru Comisia „pre-vetting":

a) 3 membri cetățeni ai Republicii Moldova – la propunerea fracțiunilor parlamentare, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției, aprobați cu votul a 3/5 din deputații aleși;

b) 3 membri – la propunerea partenerilor de dezvoltare, aprobați cu votul a 3/5 din deputații aleși.

Comisia de evaluare Nr. 2 va dispune de un secretariat.

Atât Comisia de evaluare, cât și secretariatul acesteia vor avea acces la orice resurse de date deținute de instituțiile publice din țară, și respectiv la sistemele informaționale care conțin date relevante pentru realizarea mandatului său, și anume pentru evaluarea integrității etice și a integrității financiare a candidaților și titularilor, inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate MConnect.

2. Comisia de evaluare Nr. 3

Evaluarea procurorilor din procuraturile superioare și specializate și a procurorilor din funcțiile de conducere, la fel va fi efectuată de o Comisie de evaluare, formată din 6 membri. Din cei 6 membri: 3 membri vor fi naționali, iar 3 vor fi internaționali, la propunerea partenerilor de dezvoltare, iar condițiile pe care trebuie să le întrunească membrii, precum și modul de selectare vor fi similare celor prevăzute în Legea nr. 26/2022. În același mod se propune selectarea și a membrilor supleanți (1 național și 1 internațional).

Similar propunerilor pentru Comisia de evaluare Nr. 2, activitatea Comisiei de evaluare Nr. 3 poate să se divizeze în 2 complete de evaluare (a câte 3 membri fiecare), sau alternativ, procesul de lucru să fie împărțit în interior în mici complete, dar la adoptarea deciziei finale urmează să participe toți membrii.

La fel, Comisia de evaluare Nr. 3 va dispune de un secretariat.

Atât Comisia de evaluare, cât și secretariatul acesteia vor avea acces la orice sisteme informaționale care conțin date relevante pentru realizarea mandatului său – și anume pentru evaluarea integrității etice și a integrității financiare a candidaților și titularilor, inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate MConnect.

3. Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor

CSM și CSP vor avea un rol decisiv, similar cu mecanismul propus pentru procesul de evaluare a judecătorilor CSJ, unde ultimul cuvânt în confirmarea raportului Comisiei de evaluare față de un judecător sau procuror îl are CSM sau CSP. Astfel, Comisia de evaluare va emite un raport, care va fi transmis către CSM sau CSP pentru confirmarea sau infirmarea rezultatelor cu adoptarea deciziei finale în privința persoanelor evaluate.

Deciziile CSM și ale CSP vor putea fi contestate direct la CSJ.

Judecătorii care nu au promovat evaluarea integrității vor fi eliberați din funcție prin hotărîrea CSM. În cazul procurorilor, hotărîrea CSP de constatare a nepromovării evaluării va fi transmisă Procurorului General, care prin ordin va dispune eliberarea acestora din funcție. Iar eventuala nepromovare a evaluării integrității de către Procurorul General se va decide de CSP, urmînd a fi eliberat din funcție de către Președintele Republicii Moldova.

4. Curtea Supremă de Justiție

În cadrul CSJ va fi constituit completul special pentru examinarea contestațiilor depuse împotriva hotărârilor CSM/CSP privind cariera judecătorilor/procurorilor.

CSJ va putea anula hotărârea CSM/CSP doar dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat sau titular (similar Legii nr. 26/2022).

În acest scop ar putea fi util completul creat pentru examinarea contestațiilor în cadrul mecanismului de evaluare a integrității judecătorilor CSJ. Or, către acel moment, completul respectiv deja va avea experiență în examinarea acestui tip de litigii.

Menționăm că proiectul legii pentru evaluarea CSJ, prevede că contestațiile se examinează de un complet format din primii 3 judecători ai Curții Supreme de Justiție care au promovat evaluarea și nu au activat în cadrul Curții Supreme de Justiție până la data de 31 decembrie 2022.

Componența acestui complet ar putea fi mărită în viitor la 7 sau 9 judecători. Astfel, se vor evita posibilele blocaje din cauza recuzărilor/autorecuzărilor.

Completul de judecată ar putea fi asistat de o subdiviziune distinctă din cadrul secretariatului CSJ.

III. Procedura de evaluare

Procedura de evaluare va implica următoarele etape principale:

1. Anunțarea concursului de către CSM;
2. Întocmirea listelor cu persoanele ce urmează a fi evaluate;
3. Colectarea datelor privind persoanele ce urmează a fi evaluate;
4. Analiza datelor și examinarea acestora cu participarea persoanei evaluate și emiterea raportului Comisiei de evaluare;
5. CSM/CSP va examina raportul Comisiei de evaluare, având opțiunile de a aproba sau respinge raportul Comisiei de evaluare;
6. Contestarea hotărârii CSM/CSP în CSJ (dacă este cazul);
7. Executarea hotărârii CSM/CSP.

IV. Aspecte de constituționalitate

Reforma dată nu propune modificarea Constituției, dar va implica plenar CSM și CSP ca actori-cheie, ce dispun de mandat constituțional de a decide în privința carierei judecătorilor și procurorilor.

Suspiciunea rezonabilă privind caracterul ilicit al bunurilor va fi pusă pe seama Comisiei de evaluare. Ulterior persoana evaluată va urma să combată această suspiciune.

Referitor la verificarea respectării regimului de interese în activitatea judecătorilor și procurorilor, Comisia de evaluare ar putea veni cu evaluări preliminare în privința subiectului supus evaluării, după care acesta din urmă va avea posibilitatea să explice raționamentele deciziilor emise sau a acțiunilor întreprinse.

V. Condiții pentru punerea în aplicare

Pentru implementarea mecanismului de vetting va fi nevoie de un sprijin important, inclusiv financiar, din partea partenerilor de dezvoltare și, desigur, voința socială, voință politică și un set bine structurat de norme procedurale.

Orice modificări la mecanismul de vetting vor fi consultate public. Modificarea mecanismului de vetting nu va putea fi efectuată fără o evaluare minuțioasă a impactului modificărilor propuse.

Adițional, pentru a suplini posturile potențial devenite vacante urmare a exercițiului de evaluare, va fi majorat numărul de audienți la Institutul Național al Justiției care, de asemenea, vor fi verificați la capitolul integritate înainte de a începe studiile, prin mecanismul deja introdus în legislația INJ.

În scopul realizării opțiunii de efectuare a evaluărilor extraordinare de către CSM/CSP și colegiile lor în componența nouă vor fi explorate căile de capacitare a acestor instituții cu resurse umane și financiare, dar și instrumente regulatorii suplimentare.

VI. Planificarea Calendaristică a mecanismului de vetting

1) Comisia de pre-vetting va finaliza în luna martie evaluarea candidaților pentru CSM, iar în luna aprilie-mai a candidaților pentru CSP. Astfel, aproximativ în luna mai și, respectiv, în luna iunie 2023 vom avea CSM și CSP funcționale.

2) În perioada martie-aprilie 2023 va fi adoptată legislația cu privire la **comasarea colegiilor de selecție și de evaluare a performanțelor din cadrul CSM și CSP**. Ulterior, în lunile mai-iunie, **CSM și CSP vor anunța un nou concurs** pentru depunerea dosarelor. Toți candidații, inclusiv cei care au depus dosarele anterior (în anul 2022), ar trebui să fie cunoscuți până în iunie 2023, când ar urma să înceapă evaluarea acestora.

3) Mecanismul de evaluare a colegiilor din cadrul CSM și CSP este reglementat deja în Legea 26/2022 și se va desfășura conform acestei Legi, elaborată în conformitate cu recomandările Comisiei. Colegiile vor fi evaluate imediat după formarea CSM și CSP, cel mai probabil va avea loc concomitent cu procesul de evaluare al CSJ.

4) Mecanismul de evaluare a CSJ va fi reglementat într-o **nouă lege**, o lege distinctă, ce va viza procedura de constituire a noii comisii și a regulilor de evaluare. Conținutul legii va fi preluat din proiectul legii de modificare a Legii nr. 26/2022, proiect ce a fost expertizat de către Comisia de la Veneția, cu unele ajustări pe partea de garanții față de judecători, astfel condițiile și regulile procedurale în mare parte nu se vor schimba. Acest proiect de lege este deja elaborat și urmează a fi adoptat în termeni proximi, concomitent cu noua Lege a CSJ, ambele fiind elaborate în conformitate cu recomandările Comisiei de la Veneția.

5) CSJ va fi evaluată de către **noua Comisia de Evaluare** (Comisia de evaluare Nr. 2), care își va începe activitatea în următoarele 2 luni și ar trebui să finalizeze evaluarea CSJ până în octombrie 2023.

6) Noua Lege cu privire la evaluarea extraordinară a judecătorilor și procurorilor (*Legea vetting-ului*) se planifică a fi adoptată în luna iunie-iulie 2023.

7) Comisia de evaluare a judecătorilor (Comisa de evaluare Nr. 2) își va continua activitatea după evaluarea CSJ cu evaluarea judecătorilor vizați (indicați mai sus în Capitolul I, litera c), pct.1) și în tabelul cu privire la subiecții de evaluare lit. a)-c). Evaluarea judecătorilor va începe în septembrie-octombrie 2023.

8) Comisia de evaluare a procurorilor (Comisa de evaluare Nr. 3) va fi constituită după adoptarea Legii vetting-ului și va evalua procurorii vizați (indicați mai sus la Capitolul I litera c), pct.2) și în tabelul cu privire la subiecții de evaluare lit. a)-c). Evaluarea procurorilor va începe în septembrie-octombrie 2023.

9) Va fi necesară intensificarea măsurilor de implementare, solicitarea și implicarea suportului din partea partenerilor de dezvoltare în procesul de fortificare și capacitare a CSM/CSP și a colegiilor lor cu pârghii și instrumente de lucru, care să aplice treptat mecanisme de vetting (verificare) pe intern cu privire la celelaltelte categorii de subiecți menționați mai sus.

10) Vettingul se va finaliza la 31 decembrie 2025.